

895 Ad lyram suam sic concinebat Regius Poeta Psal. 115. 7. Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis. De sacrificio pacifico in gratiarum actionem, communiter hæc verba accipiuntur; sed S. Basilii præclare illustrat de cordis sacrificio cruentis & Mosaicis hostiis longè gratiori, & innumeris anteponendo holocaustomatibus. Decoram potius laudationem perfecte exolvam, quæ peculiaris mihi superest possessio, meique cordis fetus, ex ipso perinde, atque è quopiam altari illam sacrificabo, è penne mentis nimirum meæ deproptam. Atqui si hoc cordis sacrificium adit in primis, gratia admodum Deo sunt externa sacrificia quadrupedum, volatilium, similaginis, thuris, & thymiamatis: si verò abfit, nihili habentur ab illo, qui apud Isaiam cap. 1. 11. Quò mihi multitudinem victimarum vestrarum? Plenus sum. Et Psalmitam Psal. 49. 9. Non accipiam de domo tua vitulos, neque de gregibus tuis hircos, &c. Pulchritudo agri mecum est. Quid verò Deus accipit & æstimat? Subjungit David: Immola Deo sacrificium laudis. Ubi Apollinarius in Catena Danielis Barbari: Hoc existimes sacrificium, acceptorum scilicet beneficiorum census, & confessionem ex corde. Deo itaque fastidio erant, & nauseam movebant externa illa sacrificia absque cordis sacrificio; vacua erant, ac futilla: tunc verò gratissima, & in odorem suavitatis ascendunt, atque adeò severe postulata, cum à cordis sacrificio proficiscerentur. Non igitur fidendum muneribus, sed cordi, quod unum sibi dari exoptat Deus Proverb. 23. 26. Præbe fili mi cor tuum mihi. Unde rectè Clemens Alex. 3. Pædag. cap. 12. Odor suavitatis Deo est cor, quod glorificat eum; hæc sunt coronæ, & sacrificia, & aromata, & flores Dei. De hoc cordis sacrificio si plura exoptas, vide S. August. Tom. 9. Tractatu de 4. Virtut. Charitatis post medium, S. Bernardum Epistola ad quemdam postulantem, quid à nobis requirat Deus? 896 Expende ex Genef. 4. unde admodum gratum Deo Abelis sacrificium, ingrata verò Caini oblatio. Respexit Dominus ad Abel & ad munera ejus: ad Cain verò, & ad munera illius non respexit. Ex Hebræo veritas priora verba: Delectatus est Deus, accepto tulit, & gratanter accepit Deus Abelis sacrificium, Caini autem recusavit munera. Signum verò, quo Deus declaravit, gratum sibi esse, & acceptare Abelis sacrificium, multi arbitrantur ignem fuisse de cælo demissum, qui oblationem ejus assumpsit. Unde illa Theodotionis interpretatio à S. Hieronymo commendata in Quæst. Hebraicis: Et inflammavit Dominus super Abel, & super sacrificium ejus; super Cain verò, & super sacrificium ejus non inflammavit. Sed quæres, cur Abelis sacrificium tantopere prælatum? cur singulari prærogativâ Deus usus erga Abelem fuit? Multa multi, sed hic unus arridet Rupertus, qui sic fatetur: Nam Cain, cum Deo offerret sua, se ipsum sibi retinuerat, repositum habens in cupiditate terrena. Hujusmodi Deus portionem non accipit; sed præbe, inquit, fili cor tuum mihi. At Cain cor suum retinuit sibi, & fructus terræ obtulit Deo. Abel autem primò cor suum, deinde rem suam offerendo, plurimam hostiam obtulit. Vides optimam offerendi rationem eam esse, quâ inprimis Deo cor offertur, deinde munera nostra? Nullius

pretii hæc apud Deum extant, si cor illi negetur: summopere verò approbat, benignè acceptat, & delectatur, si cor ei præbeamus, cujus amicus est, & in quo quiescit, & retinetur. Hinc hostia sine corde reperta, ut contigit Cæsari, Ethnicis fuit ominosa. Lege Pierium lib. 34. de Corde. 897 Cantic. 8. 6. Sponsi illa veba sunt ad dilectam sponsam: Pone me ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum. Ex communi Interpretum mente, sigillum est hic annulus signatorius, cujus proprius locus extat digitus, quem vocant cordis. Chaldaeus effert: Pone me sicut sculpturam annuli super cor tuum, & sicut sculpturam annuli super brachium tuum. Scholia Græca, circumpone me. Sed quid est, quòd Sponsus exoptet se & cordi, & brachio sponsæ imprimi? Nonne fat erat, si illum tanquam imaginem, & sigillum gestaret in digito cordis? Nequaquam illi factus recideret, si in corde eum non gestaret impressum. Etenim juxta vulgarem Patrum expositionem, externa opera, omnèque agendi potentia, per brachium designantur: per cor autem mentem ipsam, universalsque in eligendi & amandi facultates internas. Ut verò divinus Sponsus ostendat, minime sibi gratias esse operationes externas, quæcumque illæ sint, absque cordis oblatione, hanc in primis sibi postulat, & se in corde gestari impressum, ut sigillum, ut annulum cordis signatorium. Charissimus sponsæ haberi vult, assiduus, inseparabilis, unicè dilectus, & super omnia pretiosissimus. Sigillum Christus in corde est (ait Sanctus Ambrosius lib. de Isaac & Anima cap. 8.) ut semper diligamus, in brachio, ut semper operemur: ut si fieri potest, tota ejus species exprimat in nobis. Ipse est signaculum nostrum, quem Pater signavit Deus. Eò igitur præsertim spectat hoc signaculum, ut ponatur, circumponatur, imprimaturque in corde tanquam cordis amicus, ut gratia ei sint opera externa, quæ si eo cordis sigillo non prænuantur, nullius sunt auctoritatis, & pretii. 898 Sanctus Bernardus in Meditationibus, cap. 7. sapienter offendit, cur Deus tantopere exoptet dari sibi cor. Omni sollicitudine, & custodia cor custodire, & tenere debes, ut in illo Deus requiescere possit: In omni namque creatura, quæ sub sole, mundi vanitatibus occupatur, nihil humano corde sublimius, nihil nobilius, nihil Deo similis reperitur. Quapropter nihil aliud querit à te nisi cor. Ideo cor sibi exoptat Deus, & in illo requiescit; quia nihil est sub cælo corde sublimius, nihil nobilius, nihil Deo similis. Singula expende. In primis nihil sub sole est corde sublimius. Reliqua enim inferiora hæc deprimentur, nosque depriment; unum dumtaxat cor ad sublimia fertur, nosque fert. Est quippe vitali igne accensum, & accensæ lampadi ingeniosè illud comparat Galenus lib. 6. de usu partium cap. 15. Ignis verò alta petit, & ad sublimia evehit. Inde homini os sublime est, à corde sublimi & igneo, ut vel ex ipsa cordis humani natura ediscat homo rectè cælum petere, conculcatis terrestribus. Unde de viro justo ait David Psal. 83. 6. Ascensiones in corde suo disposuit. Hebraicè veritas; semitas altas in corde suo, vel etiam gradus, scalas. Fortè cum intuitu ad scalam Jacobeam, cujus cacumen tangebatur cælum, & cui Deus ipse innitebatur, Genef. 28. vers. 12. Nulla

Cordis sacrificium gratissimum Deo. S. Basil.

Isai. 1. 11. Plal. 49. 9.

Prov. 23. 26. Clemens Alexand.

Genef. Abelis sacrificium Deo gratissimum, quia primò cor suum Deo obtulit, non sic Caini.

Theodotionis.

Rupert.

Cant. 8. 6. Et cordi & brachio Deus imprimendus. Chalda.

Externa actiones Deo gratæ, si adit cordis oblatio.

S. Ambros.

Joan. 6. 27.

S. Bernardi verba de cordis sublimitate expenduntur.

Cor instar ignis ad alta fertur, nosque fert.

Psal. 83. 6.

Scale gradus, & semita cordis.

Nulla

Nihil corde nobilius.

S. Basil.

Aristot.

Pf. 72. 6. Deus formator cordis per antonomastiam.

Pf. 32. 16.

Cordis bulla pro nobilitate nota.

Blesensis.

S. Bernard. Nihil corde Deo similis, quia nihil incomprehensibilis.

S. Nyffe.

Jer. 17. 9.

Soli Deo corda patent.

Nulla enim est scala corde sublimior, qua possumus cælum pertingere, & Deum ipsum cordis amicum. 899 Rufus, nihil est corde nobilius: nam obinet in corpore principatum. Unde Chrysippus apud Galenum lib. 3. de Hippocratis & Platonis decretis, cor Græcè καρδιά dictum asserit à dominio, & principatu. Quò etiam spectat communis illa Patrum locutio, qui principale cordis dixere. De quo multa legemus apud Benedictum Haestenum in aureo suo libello, cui titulus, Schola cordis, in lib. 1. lectione 4. Occupat ergo cor tanquam pars nobilissima, corporis medium: unde naturalis vitæ primum fontem, & scaturiginem præbet, ita ut omnes gradus vitæ vegetativæ, sensitivæ, & rationalis, ab ipso profuant. Si verò nobilitas eò major censetur ab hominibus, quò longius procedit, & antiquior est; Nam vetus proverbium est, omne fieri per antiquitatem nobilius, ut loquitur Sanctus Basilius in Ser. de Jejunio, certè nihil est inter reliquas corporis partes, corde nobilius, quia nihil est antiquius. Ut enim Aristoteles ait lib. 2. de generat. animal. cap. 4. Fit autem primò cor, idque effici primò non modo sensu percipitur, sed etiam quod per obitum vita hic ultimo deficit. Adde, Deum speciali titulo & ratione, cordis efformatorem esse, & appellari; ut cordis nobilitas in Deum ipsum terminetur. Sic Psal. 72. vers. 26. Deus cordis mei, dicitur à David. Ex Hebræo legas cum multis apud Genebrardum: formator cordis mei. Est enim isur à verbo iatsar, quod significat formare, fingere, plasmare, creare. Unde etiam Psal. 32. vers. 16. De cælo respexit Dominus, &c. qui finxit singillatim corda eorum. Singillatim, singulari curâ, & studio corda hominum à Deo facta, plasmata, & creata dicit. Vel singillatim erit, juxta multorum placitum, solus, solitariè, separatim, absque alterius opera, & semotis alius causis, ut speciatim, singulari titulo, ac ratione, Deo rerum omnium conditori deferatur, una humani cordis efformatio, & creatio. His adijunge, olim pro nobilitatis nota bullam, quæ cordis effigiem exprimebat, dari solitam supra pectus demittendam. De quo noster Salazarius ad cap. 3. Proverb. vers. 3. Ad hæc Blesensis lib. 2. Epistola 12. sapienter monet. O cor humanum, cur omnia colis, & te ipsum non colis? Dignitate præcellis, potestate excedis, auctoritate quidquid creatum est, evincis. Nobilitatis tuæ originem quanta sit, ob ignobilem conversationem, non attendunt qui post corpus suum se ponunt. Natales tuos relege, & de quàm spectabili sis genere, recole. Generi tuo maculam servitutis noli irrogare. 900 Denique, nihil est corde Deo similis. Ad imaginem, & similitudinem Dei creatum hominem, claret ex Genef. 1. 26. Sanctus Nyssen in q. Quid sit esse ad imaginem & similitudinem Dei, putat sitam hanc imaginem, & similitudinem in animæ incomprehensibilitate. Quòd verò, ait, percipi, agnosceque non potest, nullius alterius rei est argumentum, quàm illam verè ac propriè incomprehensibilis Dei esse imaginem. Expende modò quid de humano corde sentiat Jeremias cap. 17. vers. 9. Præcorum est cor omnium, & inscrutabile: quis cognoscat illud? Ego Dominus scrutans cor. Non hominis, sed solus Dei est, multas cordis latebras, recessus abditos, & penitissimas cogitationes introspicere, & comprehendere. P. Ildeph. de Flores in Eccles.

Nulli autem alii, sed divina solummodo natura corda hominum patere, attribuit Prophetas, scitè observat Sanctus Cyrillus Alexandr. lib. 2. in S. Cyril. Joan. cap. 33. ad illud Psal. 7. v. 10. Scrutans corda & renes Deus. Ob hanc igitur incomprehensibilitatem concedenda cordi est expressa Dei imago & similitudo, quâ nulla major. Et quidem cum cor dico, animum dico, cujus præcipua sedes est cor ipsum, & à quo cogitationes exeunt, & gradus omnes vitæ fluunt. Licet enim in toto corpore, & in singulis ejus partibus tota anima lit, in corde tamen, veluti in arce quadam, & Regali folio, principem locum habet, & suas exerit vires, ita ut frequenter continens fumatur pro contento, & cordi adscribantur omnes animæ functiones, & facultates; memoria nempe, intellectus, & voluntas, & virtutum omnium exercitium. In corde ergo potissimum præstantia humanæ mentis elucescit, in qua propriè & per se imago & similitudo Dei sunt: atque adeò quæcumque SS. Patres de imagine, & similitudine Dei in animo resplendentibus scribunt, cordi adscribenda. 901 Adde, cor Deo esse quàm simillimum, quia infinitæ quodammodo capacitatis est, & simile, quia non nisi Deo ipso repleti, & satiari potest. Sanctus Macharius Homil. 15. Cor esse infinitæ capacitatis, dixit. Et Sanctus Augustinus in Psal. 41. cor hominis abyssum appellat, quia nihil est profundius. Inde idem Doctor lib. de Symbolo Tract. 4. Ecce Domine, ait Prophetæ, Cæli calorum te non capiunt. Et quem non capiunt spatia calorum, capiunt angustia cordis humani. Et Sanctus Bernardus in Declarationibus ad medium: Ad imaginem Dei facta anima rationalis, ceteris omnibus occupari potest, repleti omnino non potest. Capacitatem Dei, quidquid Deo minus est, non implebit. Triangularis est cordis figura; habet enim pyramidis formam, quæ perfectum efficit triangulum. Triangulum nisi triangulari figurâ repleti nequit. Cum autem orbis universus, cælum, astra, & elementa, rotundæ sive sphaericæ figuræ sint, cor trigonum minime adimplere possunt; semper enim in tribus angulis vacuitas apparebit. Sola Trinitas, solus Deus Trinus & Unus, ad instar trianguli, triangulare cor replere poterit. Hinc etiam quidam Philosophus rogatus, quidnam esset minimum inter creata reliqua, & quid maximum; scitè respondit, cor id esse; cum non solum mundum, sed ea, quæ supra mundum sunt, atque adeò res infinitas mente, amore, & affectu complectatur, nec re aliâ nisi Deo repleri, satiarique valeat. S. Bernardi. Triangularis cordis figura non nisi Deo Trino repletur.

SECTIO XXXI.

Verbum Infans sacro silentio venerandum: amoris locutionem solus qui amat, intelligit.

902 Statuimus supra Ser. 4. divinum Verbum, quia homo est, rectè dici ex ore Altissimi produsse ut vocem, ut sermonem submissum, gracilem, & tenuem, atque adeò ut Verbum infans. Modò subjungo, Verbum hoc, seu vocem remissam, ut nostris auribus percipiatur, profundo silentio decorandam, & sacrum illi silentium offerendum, tanquam gratulatorium carmen. Et quorsum Verbum æternum sub silentio se premit (ut loquitur Guarricus Sermone 3. de Annunciatione) nisi

nisi ut silentio nostro illud colamus, & excipiamus? Nascitur enim ut silentii Deus digito ori imposito. Sic Harpocrates Puer, silentii Deus, apud antiquos colebatur, qui digito ori imponebatur; & silentium tanquam Numen culum apud Persas. Silentii Deum Harpocratem, annulo inclusum digito circumferbant, ut silentium manu, id est, opere compendendum significarent. Nulla igitur re magis, quam sacro silentio Verbum infans venerandum; silentium suum operibus compendat, ut silentium nostrum bono opere redimamus. Verum illud Pythagoreorum dictum: Linguam ante omnia contine, Deum imitant.

Silentii Deus Harpocrates.

Pythago.

Sermo tractatus de silentio naviculae similes, quae portum aurium tenet, si placida sit taciturnitas. S. Basil.

903 Sanctus Basilius Magnus in Homilia ad illud Moseos, Attende tibi ipsi, argute assimilat sermonem tractatus naviculae, quo mens nostra praetervehitur ad audientis aures, & portum tenet, si placida adsit taciturnitas. Mens, ait, nostra mox ubi vocem apprehenderit cuspis rei significativam, perinde ac tractatus quaedam navicula, sermone ipso praetervehitur, qui simul ut trajecit aërem, & loquentis ore ad aures usque transmittitur audientis. Quod si tranquillam contingeret internancisci altamque quietem, ac si placido succedat portum, & ab inclementia maris seposito navis, ita sermo in discipulorum se insinuat aures, & appellat. E diverso si quis a parte auditorum, tumultus quasi procella quadam asperior contra aspiravit; medio in aëre dissolutus sermo, velut naufragio absorptus pessum ibit. Nunc igitur sermoni huic tranquillum facite, studio placida taciturnitatis. Hanc dissimili ratione divina Mens mox ubi semen Abrahae apprehendit, id est, naturam humanam, quali sensibilem vocem, seu sermonem, sibi assumpsit, perinde ac tractatus quadam navicula, natura ipsa praetervecta, & transmissa ad nostras usque aures est. Si quietum ac placidum silentii portum appellat, in nostros se animos insinuat, quasi oneraria navis è caelo pretiosis mercibus onusta. Si verò verborum strepitus, quasi procella, asporet, quasi naufragio absorptus pessum nobis ibit divinus sermo. Verbo igitur infanti, & assumptae naturae sermoni tranquillum faciamus, studio placida taciturnitatis. Nam hic veritatis sermo captus est apprimè difficilis, aures minimè attentas, & verborum strepitum praeterlabitur facile ac fugit. Ubi observa silentii, & tranquillitatis nexum in sacra lingua: vox enim demamah significat & tranquillitatem & silentium, ut observat R. David de Pomis.

Verbum infans si placidum silentii portum appellat, in nostros sese animos insinuat.

חכמה

In noctis conticinio Iesus natus ut sacro silentio recipiatur. Sap. 18. 14.

Guaricus.

904 Huc spectant illa Salomonis verba Sap. 18. vers. 14. quae ad divini Verbi Incarnationem, & Nativitatem plures Ecclesiae Patres, & Ecclesia ipsa transferunt. Cum quietum silentium contineret omnia, & nox in suo cursu medium iter haberet, omnipotens sermo tuus de caelo, à regalibus sedibus prosilivit. Graecè veritas priora verba, quieto vel tacito silentio continente omnia. In noctis conticinio, quando omnia silent, omnipotens sermo, id est, Verbum divinum carne nostrâ indutum in nostras aures sese insinuat. Ast cur potius in profundo noctis silentio, silentibus omnibus? Plane ut ostendatur Verbum infans sacro silentio esse decorandum, ut nostris auribus tenear. Nunc quoque (ait Guaricus Abbas Ser. 4. de Adventu) si medium silentium teneant omnia interiora tua, omnipotens sermo

tibi secretus illabitur de sede Paterna. Exemplo nobis sit ipsa Dei Genitrix Virgo, cujus sacrum ac perpetuum silentium maximè ab Ecclesiae Patribus commendatur, in ipso praesertim Incarnationis mysterio: nam ab Angelo salutata, cogitabat qualis esset ista salutatio. Luc. 1. vers. 29. Ad quae verba Sanctus Petrus Damianus Ser. de Nativitate B. Mariae ita praclare: B. Virgo Maria, audio Angelicae legationis mysterio, solum modesti silentii rigorem tenuit; etsi ipsa enim intra se discutere non posset, qualis esset illa salutatio, verbis tamen inquirere superfluum deputavit. Sed mox tacendo audire meruit quod interrogando inquirere non praesumpsit. At enim Angelus ad eam: Ne timeas Maria, &c. Sic Deipara studio placidae taciturnitatis tranquillum fecit Verbo infanti, & sermoni divino, qui in aures suas placidè se insinuat, & per aures in uterum ejus Virgineum appulsi: reflecta caelestibus divinis navis. Verbum enim divinum per Virginis aures fuisse progneratum, supra statuimus ex multis Patribus num. 341.

Deipara silentium in Incarnationis mysterio pro exemplo nobis sit. Luc. 1. 29. S. Pet. Dam.

905 Hinc divini Vates nobis saepe commendant sacrum silentium in adventu Domini, ut Dominicae Incarnationis fructibus abundè fruamur. Soph. 1. 7. Silete à facie Domini Dei, quia juxta est dies Domini, quia praeparavit Dominus hostiâ, sanctificavit vocatos suos. Ubi Sanctus Hieronymus rectè observat. Quidam de nostris, diem Domini, & hostiam ejus, & sanctificationem vocatorum, in adventu Salvatoris intelligunt, quando immolatus est Agnus, & sanguine ejus sanctificati sunt Apostoli, & ceteri, qui per eos vocati sunt. Eodem sensu capienda illa Zachariae verba cap. 2. vers. 12. Sileat omnis caro à facie Domini: quia surrexit de habitaculo suo. Pro silete, vel sileat est Hebraicè Has, vel chas, interjectio imperantis silentium, qua saepe utuntur Comici, ut notat Sanctus Hieronymus. Hispani dicimus chiton. Exoptant nimirum Prophetæ, ut Incarnationis mysterium profundo silentio veneremur; hoc enim obsequium reposcit Deus ab hominibus, ut nostris malis expiemur, & infinitis propemodum bonis cumulemur.

Silentium à Prophetis commendatum ut Christum inscipiamus. Sopho. 1. 7. S. Hieron.

Zacha. 2. 12.

חח חח

906 Etenim condiderat Deus primos humani generis Parentes ad imaginem & similitudinem suam, Genes. 1. ex Hebraeo efferas, ad imaginem silentem, vel silentii sui; nam & vox demuth, à verbo demamah, quod significat assimilare, silere, tacere. Cum ecce Daëmon, quem tanta primorum Parentum felicitas affligebat vehementer, statuit eos de gloriosissimo statu deturbare. Ergo consultat apud se, quo pacto possit hominem ad imaginem silentem Dei factum, Dei inimicum reddere, morti & miseris temporalibus obnoxium. Huc ut perveniat, inprimis colloquia cum Eva miscere deliberat. Ad colloquium illam trahit; & post multa alia verba ultrò citròque habita (ut sentiunt Vatablus, Cajetanus, Evgubinus, Oleaster, Pererius, Chaldaeus, David Kimchi, Procopius Gazæus, & alii) ad illa devenit, à Moysè commemorata; Genes. 3. vers. 1. Cur praecipit vobis Deus, &c. Mox in verba se effudit femina non pauca, ruptâ silentii custodia. Cui respondit Mulier: De fructu lignorum, quae sunt in paradiso, vescimur; de fructu verò ligni, quod est in medio paradisi, praecipit nobis Deus, ne comederemus, & ne tangeremus illud, ne forte moriamur. Verbis exaggerat, sibi esse

Genes. 1. Homo creatus ad imaginem silentis sive silentii.

דמות דמה

Humani generis ruina à colloquio mulieris cum serpente. Genes. 3. 1.

praecipit, dum addit de suo: & ne tangeremus illud. Tactus enim prohibitus non fuit à Deo. Addit etiam dubitationem circa futuram moris poenam, ne forte moriamur, quae fuerat enunciata absque ulla profus dubitatione. Urget Daëmon ambigua, sinuosa, & serpente digna oratione: Nequaquam morte moriemini, &c. Quid tandem post colloquium Mulieris cum serpente? post disparatum silentium? post femineam verborum levitatem? Triumphat hostis de femina, victa ipsa dat manus; unoque facto multiplex peccatum commisit, dum tulit de fructu illius, & comedit; deditque viro suo, qui comedit, fortassis etiam cum verbo mulieris susceptorio, ut loquitur Sanctus Augustinus lib. 11. de Civit. c. 30. Ecce unde mundi ruina, Adami, Evæ, & totius illorum posteritatis eversio, & in sempiternas miseras praecipitatio; à fermocinatione, à verbis, à colloquio Mulieris cum Tartareo serpente; qui quidem nequaquam praevaluisset, si custodiam ori suo apponeret, & sese silentio munit. Sic praclare Sanctus Ambrosius in Pf. 38. O validum scutum circumspicte munitionis silentium! O fidelissimum stabilitatis fundamentum! In quo si quis potuerit stare, lubricum verbi timere non possit. Vicissimus, si Eva tacuisset, atque vivam aut Adam surdus fuisset, aut Eva obtutuisset. Ille, ne vocem suam uxoris audiret; ista, ne loqueretur marito, & lubrica vocis ministerio serpentis in virum venena transfunderet.

S. August.

S. Ambros.

Vicissimus si Eva tacuisset.

Humana ruina reparatio à taciturnitate.

Guaricus.

Isai. 32. 17.

2. Reg. 17.

Hugo.

Daëmonis consilium

sum suspenderit, quomodo constar ex eo capite vers. 23. Atqui Daëmonis consilium adversus genus humanum nullâ aliâ re melius dissipatum est, quam sacro silentio, tum nostro, tum praesertim Verbi infantis. Sic Diabolus suo ipsius fastu consilio suspenditur, dum nos muti, elingues, & infantissimi infantè Dei Sermone, summum ac verum Numen nostro silentio colimus, & taciturnitatem offerimus.

contra genus humanum silentio dissipatum est.

908 Taceant igitur omnes, infanti Verbo nascente, & submissè loquentem in silentio, summam nimirum ei reverentiam hoc pacto exhibentes. Silentium enim reverentiae est signum. Habac. 2. vers. 20. Sileat à facie ejus omnis terra. LXX. vertunt: Reveretur à facie ejus omnis terra. Job. 19. vers. & alibi saepe. Rursus summissi animi nota silentium est, Pf. 130. vers. 1. Si non humiliter sentiebam, Chaldaeus, Si non posui manus ad os. Sanctus Hieronymus, Si non silere feci animam meam. Sic magnus Deus in pusillo corpore parvulus; sic discretissimum Dei Verbum in infantili aetate elingue, excipiendus est summo silentii cultu, & summissione. Rectè proinde Sanctus Hieronymus ad Marcellam Tom. 1. Quomone, qua voce speluncan tibi possumus Salvatoris exponere; & illud praesepit, in quo infantulus vagiit? Silentio magis, quam infimo sermone honorandum est. Ac deinde: In Christi villula, extra Psalmos, silentium est. Atque hoc illud esse putes, quod David agebat Pfal. 64. vers. 1. Te decet hymnus Deus in Sion. Ex Hebraeo Vatablus, & alii multi vertunt: Tibi, o Deus, silentium laus in Sion. Et Pfal. 61. vers. 1. Nonne Deo subiecta erit anima mea? ab ipso enim salutare meum. Vatablus & alii ex Hebraeo: utique ad Deum silens respicit anima mea. Vel silebit anima mea: quia ab ipso salus mea. Quasi silentium nostrum fit Deo pro cultu, pro religione, pro subjectione, ut ipse nobis sit salutis.

Silentium est reverentia signum. Habac. 2.

Pfal. 130. 1.

Puer Iesus silentio venerandus.

S. Hieron.

Pfal. 61. 1.

909 Dicebamus etiam in altera praefixi tituli parte: Amoris locutionem solus, qui amat, intelligit. Etenim ex ore vel ex corde Altissimi produsse Christum Dominum, quâ homo est, latè probavimus supra cap. 6. Utique ut amoris locutionem, ut sermonem totum amore flagrantem. Hanc amoris locutionem ut intelligamus, nos amore flagrare necessum est. Quod Sanctus Bernardus Ser. 79. in Cantica ita praclare dixit: Si quis horum, quae leguntur, cupit adipisci notitiam, amet. Alioquin frustra ad audiendum legendumve amoris carmen, qui non amat, accedit; quoniam omnino non potest capere ignitum eloquium, frigidum pectus. Quomodo enim Graecè loquentem non intelligit, qui Graecum non novit; non Latinè loquentem, qui Latinus non est, & ita de ceteris: sic lingua amoris ei, qui non amat, barbara erit, sicut as sonans, aut cymbalum tinniens. Plus intelligeres, si amares; quippe Jesus, ejusque mysteria non sic percipiuntur scientiâ, ut percipiuntur amore. Hinc illa in sacris Scripturis adlocutio scientiae & charitatis; amoris divini & cognitionis mysteriorum Dei. Ad Philipp. 1. vers. 9. Et hoc oro, ut charitas vestra magis abundet in scientiâ, & in omni sensu. Ad Ephes. 3. 19. In charitate radicari & fundari, ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis, quae sit latitudo & longitudo, sublimitas & profundum: scire etiam supereminentem scientiam charitatem Christi: sive, ut Augustinus, & Ambrosius legunt, cognoscere

Amoris locutionem non nisi qui amat, intelligit.

S. Bernardi.

Philip. 1. 9.

Ephes. 3. 19.